

وانهی ۸۳: عیسا حکم دهدزی

مهتا ۲۶، ۱۸ و یوحنا ۱۹

له گاشته‌که‌مان به‌ناو نوسراوه پیروزه‌کان، بینیمان چون پیغامبرانی خودا پلانی پزگار بونیان راگه‌یاند که‌وا خودا دایریشت بُئه‌وهی گوناهباران پزگار بکات له سزای تاهه‌تایی. ئه‌و پلانه‌ی پزگاربون چیه؟ مردنی مهسیحه له‌سر خاچه‌که. پیغامبرانی خودا گه‌واهیان دا که‌وا مهسیحی راستودرووست ده‌بیت بمیریت، خوینی خوی بپیشی بُئ ناراستودرووستان، و سزای گوناهه‌کانمان بکیشی وهک به‌رخیکی بی‌تاوانی قوریانی. ئه‌مه تاکه ریگا بیو که خودا بتوانی له گوناهه‌کانمان خوش بیت و به راستودرووست دادوه‌رییمان بکات به‌بی ئه‌وهی له راستودرووستی خوی ده‌رجی. له دیراسه‌تکه‌مان له نوسراوه پیروزه‌کان که به‌پی کاتی پوودانه ئیستا له نزیک گرنگترین چیزکین له هه‌موو چیزکه‌کان، ئه‌ویش چیزکی میژوویی مردن و هه‌لسانه‌وهی مهسیحه. به پشتوانی خودا، له وانهی ئه‌مرق وله وانه‌کانی داهاتوودا ده‌بینین چون عیسای مهسیح زیانی خوی به‌خشی تاکو گوناهی هه‌موو جیهان بکیشی.

له وانه‌ی رابردووماندا، بینیمان چون کاهینانی بالا خیانه‌تکاریکایان کرپی گرت که‌وا پینماییانی کرد بُئ ئه‌و شوینه‌ی عیسا و قوتابیه‌کانی لیبوو. بینیمان چون عیسایان ده‌ستگیر کرد و راپیچیان کرد. سره‌رسو‌هینه‌ره! بُچی عیسا، پره له هیزی خودا، پیگای به دوزمنه‌کانی دا بیگن؟ ئه‌و پیگای پییان تاکو بتوانی نوسراوه پیروزه‌کانی پیغامبران بینیتیه دی که‌وا پیش بینی کرد و فرموموی که مهسیح ده‌بی ئازار بکچیخت و بمیریت و له مردن هه‌لستیت و له سییه‌م پُرژ، بُئ ئه‌وهی هه‌رکه‌سی باوه‌پری پی‌بینی لی خوش بون و هربگری له گوناه، هه‌روهک پیغامبران پیش بینیان کردبوو مهسیح ده‌بیت (وهک به‌خر بُئ سربرپین ببردیلت.)

(ئیشایا ۵:۷)

ئیستاش با به‌رده‌وام بین له خویندنه‌وهی ئینجیل بُئ ئه‌وهی ببینین چی پووی دا له شه‌وه تاریکه‌دا، له‌پاش ئه‌وهی را به‌ره ئایینیه‌کان عیسایان ده‌ستگیر کرد. نوسراوه پیروز ده‌فرمومی: (مارقوس ۱۴) ^۳ عیسایان برده لای سه‌رُوك کاهین، هه‌موو کاهینانی بالا و پیران و مالمه‌کان کۆبۈونه‌وه. ^۴ په‌ترۆسیش دووربەدۇور تاکو ناو حەوشەی سه‌رُوكی کاهینان دواي کەوت، له‌گەل خزمەتکاران له‌بەردم ئاگر دانیشتبىو خوی گەرم دەگىدەوه.

^۵ کاهینانی بالا و هه‌موو سەنھەدرىن بەدوات شايەتىيەك دەگەران له‌سر عیسا تاکو بىكۈز، بەلام دەستيان نەکەوت. ^۶ چونكە كەسانىيکى زۆر به درۆ شايەتىيان له‌سرى دا و شايەتىيەكانيان كۆك نەبۇو. ^۷ ھەندىلەك ھەلسەن و به درۆ شايەتىيان له‌سرى دا و تىيان: ^۸ (گولیمان لىپىبوو دەييوقوت: (ئەم پەرسەتگاھى دەستكىرده دەپەرخىن، به سى رۆز يەكىكى دىكە بنىاد دەنیم كە دەستكىردىن بەردم ئاگر دانىشتبىو خوی گەرم دەگىدەوه.) ^۹ لەمەش دا شايەتىيەكەبان كۆك نەبۇو. ^{۱۰} سه‌رُوك کاهینىش لەناۋەپاست ڑاوهستا و له عیسای پرسى: (ھېچ وەلام نادىتەوه؟ ئەوانە شايەتى چى لە دىزت دەدەن؟) ^{۱۱} بەلام عیسا بى‌دەنگ مايدوه و ھېچ وەلامى نەدايدوه. دىسان سه‌رُوك کاهين لىپى پرسى و پىيىووت: (ئاپا تۆ مهسیحەكەي، كۆپى ستايىشكراواه كەي؟) ^{۱۲} عیسا فەرموموی: (من ئەموم. {كۆپى مەرۆف دەبىن لە دەستمەراستى تواندار دادەنىشىت و له‌گەل ھەورى ئاسمان دا دىتەوه.}) ^{۱۳} سه‌رُوك کاهين جله‌كانى خوی دادپى و وتنى: (ئىتىر ج پىوپىستىمان بە شايەت ھەيە؟ ^{۱۴} خۆ گويتان له كفرەكە بۇو، راتان چىيە؟) هه‌موو بېياريان دا كە شايىانى مردنە. ^{۱۵} ھەندىلەك دەستيان پى كەر تفى لى بىكەن، پووی داپۇشىن و لىپى بىدەن، پىيىان دەوووت: (پېشىبىنى بکە!) خزمەتکارانىش گرتىيان و دايائىن بەر شەق.

^{۱۶} په‌ترۆس له خوارەوه له حەوشە بۇو، يەكىك لە كارەكەرانى سه‌رُوك کاهين هات. ^{۱۷} په‌ترۆسى بىنى خوی گەرم دەكتەوه، تىرىرووانى و وتنى: (تۆش له‌گەل عیسای ناسىرەبى بۇويت.) ^{۱۸} نكۆلى كرد و وتنى: (نازانم، تىنالەم چى دەلىي.) دەرچووه دالانەكە. [تىنچا كەلەشىئر بانگى دا.] ^{۱۹} كارەكەرەكە بىنېيەوه، بەوانەي وتنووه كە له‌وى دا راوهستابۇون: (ئەمەش له‌وانە.) ^{۲۰} دىسان نكۆلى كرد. پاش كەمىك ئەوانەي له‌وى دا راوهستابۇون، به په‌ترۆسیان دەوووت: (بە راستى تۆ له‌وانىت، چونكە تۆش جەللىيەت.) ^{۲۱} دەستى كرد به

نهفرهت کردن و سویندخواردن: (ئەم کابرایی باسی دەکەن نایناسم).^{۷۷} یەكسەر كەلەشىر بۇ دووم جار بانگى دا، پەترۆسیش قىسى عىسای بىرکەوتەوه كە پىپى فەرمۇوبۇو: (پىش ئەوهى دوو جار كەلەشىر بانگ بىدات، سى جار نكۈلىم لى دەکەيت.). خۆى پىن نەگىرا و گرىيا.

(مەتا ۲۷) ^۱كانتى پۆزبۇوه، ھەموو كاهينانى بالا و پىرانى گەل تەگىرىيان لە عىسا كرد تاكو بىكۈژن.^۲ جا بهستيانەوه و بىدىيان و دايانە دەست پىلاتۆسى فەرمانزەوا.^۳ ئىنجا يەھۇزا، ئەوهى بە گرتى دا كە بىنى عىسا بېپارى بەسەردا درا، پەشىمان بۇوه، سى دراوە زىوهەكە بۇ كاهينانى بالا و پىران گەراندەوه و^۴ وتنى: (گوناھم كرد كە خويىيکى بىتاؤنم بە گرتن دا.). وتنىان: (بە ئىمەھ چى؟ خۆت دەزانىت.).^۵ ئەویش زىوه کانى لە پەرسەتكادا فېردا و پۇيى، چو خۆت ھەلۋاسى.

(يۇحەنا ۱۸)^۶ بەيانىيەكە جولەكە كان عىسایان لەلائى قەيافاوه بۇ كۆشكى فەرمانزەوايى بىد. ئەوان نەچۈونە ژۇورەوهى كۆشكە نەوهەك گالا و بىن، بەلگۇ بتوانن پەسخە بخۇن.^۷ پىلاتۆسىش هاتە دەرهەوە و وتنى: (ج سكالا لەكتان لەسەر ئەم پىاوه ھەيە؟)^۸ وەلاميان دايەوه: (ئەگەر خراپەكار نەبۇوايە، نەماندەدەيە دەستتەوه).^۹ پىلاتۆسىش پىتىوتن: (بىبىن، بەگۈزەي شەريعەتى خۆتان حوكىمى بىدەن). جولەكە كان پىشىان وتن: (دروست نىيە ئىمەھ كەس بىكۈژن).^{۱۰} ئەمەش ۋۇوى دا تاكو قىسى عىسا بىتە دى كە ئامازەيە بۇ ئەو مەرنەيى كە دەمرىت.

^{۱۱} بۇيە پىلاتۆس چووه ناو كۆشكەكە، بانگى عىسای كرد و پىتىوتن: (تۇ پاشاى جولەكە؟)^{۱۲} عىسا وەلامى دايەوه: (تۇ لە خۆتەوه ئەمە دەلىيى، ياخود خەلکى دىكە باسى مىيان بۇ كردووه؟)^{۱۳} پىلاتۆس وەلامى دايەوه: (قایا من جولەكەم؟ گەلەكەت و كاهينانى بالا تۆيان داوهتە دەستى من. چىت كردووه؟)^{۱۴} عىسا وەلامى دايەوه: (پاشايدەتى من لەم جىھانە نىيە. ئەگەر پاشايدەتى من لەم جىھانە بۇوايە، زەتكارانەن دەجەنگان تاكو نەدرىمە دەست جولەكە. بەلام پاشايدەتى من لىرە نىيە).^{۱۵} ئىنجا پىلاتۆس پىتىوتن: (كەواتە تۇ پاشاى؟) عىسا وەلامى دايەوه: (تۇ دەلىيى كە من پاشام. بۇ ئەمە لەدایك بۇوم و بۇ ئەمەش ھاتوومەتە جىھان، تاكو شايدەتى بۇ راستى بىدەم. ھەر كەسيك لە راستىيەوه بىت گۈئ لە دەنگم دەگرىت).^{۱۶} پىلاتۆس پىتىوتن: (راستى چىيە؟) كە ئەمە دەست دەسان بۇ لائى جولەكە كان چووه دەرەوە و پىتىوتن: (ھېچ خراپەيە كى تىدا نابىن). (لۇقا ۲۳)^{۱۷} بەلام مکور بۇون و وتنىان: (اگەل دەورۇزىيەت، لە ھەموو يەھودىا خەلک فېرەدەكت، دەستىيەك لە جەللىلەوە تاكو ئېرە).^{۱۸} كانتى پىلاتۆس ئەمەي بىست، پرسىيارى كرد ئاخۇ پىاوه كە جەللىيە.^{۱۹} كە زانى عىسا سەر بە دەسەلەتى ھېرۇدەسە، بۇ ھېرۇدەسى نارد، كە لەو رۇزانەدا ئەویش لە ئۆرشەلىم بۇو.

^{۲۰} كانتى ھېرۇدەس عىسای بىنى، زۇر دلخۇش بۇو، چونكە دەمېك بۇو چاوهپروانى بىنىنى بۇو، چونكە لەمەر ئەوي بىستبوو و بە ئومىيد بۇو بىبىنەت نىشانەيەك بەھلۇي ئەو بىتت.^{۲۱} جۇرۇھا پرسىيارى لىرى كرد، بەلام ھېچ وەلامى نەدaiyەوه.^{۲۲} كاهينانى بالا و مالىمە كانىش ھاوهستان و بە توندى سكالايان لىي دەكرد.^{۲۳} ھېرۇدەس و سەربازانى سووكايدەتى و گالتەيان پىتى دەكرد. جەلىكى بىرسىكەداريان لەبەرى كرد و نارديانەوه بۇ پىلاتۆس.^{۲۴} پىلاتۆس و ھېرۇدەس لەو رۇزەدا لەگەل يەكترى بۇونە دۆست، چونكە پىشىت دۇزمىنى يەكترى بۇون.

^{۲۵} پىلاتۆس كاهينانى بالا و پىشەوايان و گەلى بانگ كرد و^{۲۶} پىتىوتن: (ئەم بىاوهتان ھىنایە لام وەك يەكىك خەلک تىكبدات، ئەوهەتا منىش لەبەرەمەتان لىيم كۆلۈيەوه و ھېچ تاوانىيەكم لەم بىاوهدا نەبىنى لەوهى سكالا لى دەکەن).^{۲۷} نە ھېرۇدەسیش، چونكە بۇ لائى ئىمەھ ناردۇتەوه. ئەوهەتا ھېچ شىتىكى نەكەدووه شاياني مەرن بىتت!). (يۇحەنا ۱۸)^{۲۸} بەلام نەرىتىكتان ھەيە كە لە پەسخەدا يەكىكتان بۇ ئازاد بىكم. بۇيە دەتanhەولىت پاشاى جولەكەتان بۇ ئازاد بىكم؟)^{۲۹} ھاواريان كرد: (ئەمە نا! بەلگۇ باراباس!). (لۇقا ۲۲)^{۳۰} ئەوهى لەبەر راپەپىنەك كە لە شاردا چووه دا بۇو و لەبەر كوشتن فەرەباپووه بەندىخانەوه.^{۳۱} پىلاتۆس دىسان بانگى كردن، دەيوىست عىسا بەرەللا بىكتات.^{۳۲} بەلام ھاواريان دەكرد: (الە خاچى بده! لە خاچى بده!)^{۳۳} بۇ جارى سىيەم پىتىوتن: (بۇ؟ ئەمە ج خراپەيە كى كەدووه؟ تاوانىيەكى تىدا نابىن) كە سزايدەكەي مەرن بىتت. بۇيە تەمبىلى دەكەم و بەرەلائى دەكەم).

(یوحنا ۱۹) ^۱ ئیتر پیلاتوس عیسای برد و دایه بدر قامچی. ^۲ سهربازه کان تاجیکیان له درک چنی و خستیانه سهرباری و جلایکی تئرخه وانیان له بهر کرد. ^۳ لیئی ده چوونه پیشنهوه، دهیان ووت: (ساللو، ئهی پاشای جوله که!) و زللهیان لیئی دهدا. (مهتا ۲۷:۳۰) تفیان لیکرده، قامیشه کهيان برد و به سهرباران دا کیشا (یوحنا ۱۹) ^۴ دیسان پیلاتوس هاته دهرهوه و پیشی ووت: (بۇتاني دهھینمه دهرهوه تاكو بزانن هیچ خراپه يه کى تىدا نایینم!) ^۵ عیسا به تاجی درکاوی و جلی ئەرخه وانیههوه هاته دهرهوه، پیلاتوس پیشی ووت: (ئهوه پیاوه کەيە!) ^۶ کاتى کاهینانی بالا و پاسهوانان بینیان، هاواریان کرد: (له خاچى بده! له خاچى بده!) پیلاتوس پیشی ووت: (ئىیوه بىبىن و له خاچى بدهن، چونكە خراپه يه تىدا نایینم.) ^۷ جوله که وەلامیان دایهوه: (تەوراتمان هەدیه. بەگۈزىرە تەورات دەبىت بىرلىت، چونكە خۆئى كردوته كورى خودا.)

^۸ کاتى پیلاتوس گوئى لەم قىسىه بىو زياتر ترسا. ^۹ گەرایهوه ناو كۆشكەكە و به عیسای ووت: (خەلکى كويى؟) بەلام عیسا هیچ وەلامىکى نەدایهوه. ^{۱۰} پیلاتوس پیشی ووت: (قسەم بۇ ناكەيت؟ ئاييا نازانىت دەسەلاتم ھەدە ئازادت بىكم يان له خاچت بىدم؟) ^{۱۱} عیسا وەلامى دایهوه: (هیچ دەسەلاتىك بەسەر منهوه نىيە، مەگەر لە سەرەوه پېت نەدراپىت. بۇ يە ئەوهى منى داوهە دەستت گوناھە كەى گەورەتە.)

^{۱۲} ئیتر پیلاتوس ھەولى دهدا ئازادى بکات، بەلام جوله کە هاواریان دەكرد: (ئەگەر ئەمە ئازاد بىكەيت، دۆستى قەيسەر نىت. ھەر كەسيك خۆئى بکاتە پاشا، دىرى قەيسەر دەدۋىت.)

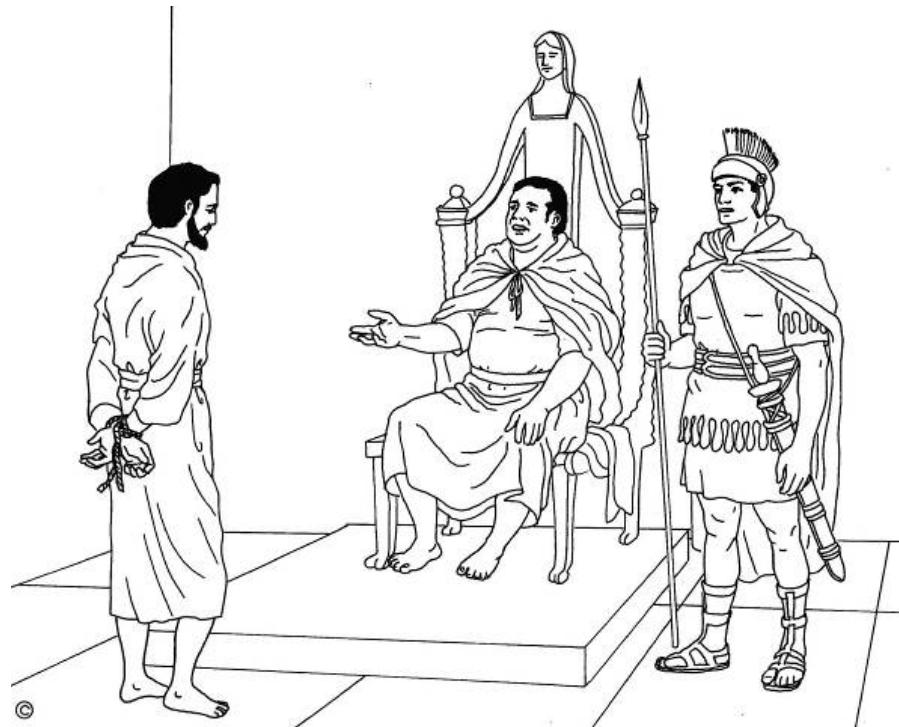
(مهتا ۲۷) ^{۱۳} پیلاتوس بىنى سوودى نىيە و خەريکە ئازاوه ۋەرەددات، ئاوى ھىئا و لەبەرەم خەلکەكە دەستى شوشت و وتنى: (الله خویىنى ئەمە بىتاؤنم! لە ئەستۆي ئىوه يە!) ^{۱۴} گەل ھەممۇ وەلامیان دایهوه: (با خویىنى لە ئەستۆي ئىمە و مەندالمان بىت!) (مارقۇس ۱۵) ^{۱۵} پیلاتوسىش دەيپىست خەلکەكە راپىز بکات، باراباسى بۇ ئازاد كردن... و عیسای بۇ لەخاچدان بەدەستەوه دا.

بە شىۋىھە يە، ھەممو شتىك وەك ئەوهى پېغەمبەر ئىشىايا پېش بىنى كرد نزىكەي حەفت سەد سال لەوە پېش پووی دا، کاتى سەبارەت بە مەسيح نۇوسى: (زۆلمى لىكرا، كەچى خۆئى زەليل كرد و دەمى نەكىدەوه وەك بەرخ بۇ سەرپىن بىردىت وەك مەر لەبەرەم ئەوانەي دەپىنەوه بىت دەنگ وو دەمى نەكىدەوه.) (ئىشىايا ۵:۷) ئىشىايا ھەروەها ئەم ووشانەي نۇوسى دەرىارە مەسيح، (پىشم دا بە لىدەران و ۋەرمەتىش بە موو ۋىنان ۋەرۈمى خۇم نەپۇشى لە گالىتەپىكىدەن و تەل ئى كردن.) (ئىشىايا ۵:۶)

بىنیمان چۆن راپەرە ئايىنیيەكانى جوله کە نۇوسىنەكانى پېغەمبەر ئانیان ھىتىا يە دى کاتى مەسيحى پىزگارى دەرى پېرۇز و راستىدرووستيان چەوساندەوه و ئازاريان دا و حوكىمى مردىيان بۇ دەركىد. باشە بۆچى راپەرە ئايىنیيەكان حوكىمى مەسيحيان بە مردن دا؟ حوكىمان دا بە مردن لەبەر ئەوهى ئەوان نەياندەتوانى بەرگەي پۇوناكى راپستى بىگەن. عیسا راپستى پىيان فەرمۇو، و راپستىيە كە دوو پووبىي و خراپەكارى ئەوانى دەرخىست. عیسا خۆئى پاستى بۇ! پۇوناكىيەكە هاتە جىهان بەلام خەلکى تارىكىان پى باشتەر بۇو لەبەر كردىوه خراپەكانىان. و لەبەر ئەوهى ئەوان نەياندەتوانى بەرگەي پۇوناكى تاڭىن، تاكە چارەسەريان ھەولدان بۇو بىكۈزىتىنەوه. نۇوسراوه پېرۇزەكان ئەوه راپەگەيىتى، كە دەفەرمۇي: ^{۱۶} پۇوناكىيەكەش لە تارىكىدا دەدرەوشىتەوه و تارىكىيە كە تىي نەگە يېشت... هېيج سەرۆكىيە ئەم پۇزگارە تىي نەگە يېشتىن، چونكە ئەگەر تىيگە يېشتبۇونايە، خوداونىدى شىكۈمەندىيان لە خاچ نەدەدا... ئەو (بەرورە دەگار عیسای مەسيح) لە جىهان دا بۇو، جىهانىش بەو بەدېھات، كەچى جىهان نەيناسى. ^{۱۷} بۇ لاي ئەوانەي خۆئى هات، ئەوانەي خۆئى پېشوازىيان لىي نەكىد. ^{۱۸} بەلام ھەممۇ ئەوانەي پېشوازىيان لىي كرد، ئەوانەي باوھەرەن بە ناوى ھىئا، مافى پىدان بىنە مەندالى خودا). (یوحنا ۱: ۵ و ۱ کورنسوس ۲: ۷ و یوحنا ۱: ۱۰-۱۲)

دەلئىيا بە وانەي داھاتوو لەگەلمان بىت کاتى دەبىنин چۆن نەوهەكانى ئادەم ئەو ووشانەي ھىتىا يە كە پېغەمبەر داود نۇوسىبىوی لە زەبۇرەكان سەبارەت بە مەسيح، كە دەفەرمۇي: (دەست و پىشان كۈونكىردووم.) (زەبۇرەكان ۲۲: ۱۶)

خودا بهره که تدارت بکات کاتی سه رنجی نهاده دهد هیت که پیغمه بر نیشاپور پیش بینی کرد زور لهو پیش سه باره ت به نازاره کانی مه سیح: (از ولی لیکرا، کهچی خوازی زه لیل کرد و ده می نه کرده وه وک بدرخ بُو سه ربپین ببردلت وک مه لبه ردم نهاده ده بیرنه وه بی دنگ وو ده می نه کرده وه.) (نیشاپور: ۵۲: ۷)

گرنگترین پرسیاره کانی ئەم وانه يه:

١. ئەو پلانهی پزگاربون چيە؟
٢. بۆچى عیسا، پرە له هىزى خودا، پیگای به دوژمنەکانى دا بىگىن؟
٣. بۆچى راپەره ئايىنەكان حوكىمى مەسيحيان به مردن دا؟

پیگای راست و دروستى:
وەرزى خويندنەوهى كتىبى پيرفز
(٢٠١٦)

Old Testament, Sorani (Draft), International Bible Society, 2005, 2009, 2011; Psalms, Biblica, 2013

Kurdish New Testament, International Bible Society, 1998; Biblica, 2011

ئەم خويندنەوهى لە *The Way of Righteousness* by Paul Bramson, 1998 بەخەمش کراوەتە.

بەرھەم ھىنەر: كۆمەلەي پیگای راستى دروستى
rrd2011@yahoo.com www.rdk.org